

Horváth Zsanett

Ha a műteremben kell képekről beszélnünk többnyire egy szót sem szólunk. Megállunk a tanítványnak nevezett fiatal férfi, fiatal nő mögött, és bólogatunk, csak így tovább! Keresgélünk a vonalakat, formákat, színeket, képi gondolatokat, válják szokásoddá ez a keresgélve rátalálás önmagadra. Máskor persze beszélünk: Nem ez volt a feladat! Az életre készüléshöz az is hozzátartozik, hogy megtanuljunk hidat építeni ott, ahol korábban simán átúsztunk. Korábban szabadon keresgélhettél a formák közt, most viszont az ívelt karaktereket kell átszerkesztened szögletes karakterekké! De ekkor ugye nem a képről beszélünk, hanem a képi elemekről. Elemi mondatok görögnek. Néha a tanítvány olyasmit rajzol, fest, ami előtt már nem mehetünk el szó nélkül, mert itt már többről van szó, ez már nem alapeset.

Alapeset alatt azt értem, hogy mindenkinek át kell esnie a gyermeki hőskorszakon, felmászni a fa tetejére, szétnézni a távcsővel a környéken, hol tűnik fel a látóhatár mögül a kincses sziget. Hét fokkal balra a kormányt Joe, corpo di baccho! Homokvárat építeni, képzeletben beleköltözni. Vagy valóságosan is beköltözni a romos tanyába, íjakkal, fakardokkal fegyverkezni, aztán mindezt megírni, megrajzolni, közben persze élni a mindennapi kevésbé hősi életet, végezni a gyerekekre osztott napi munkát. Kapálni a kertet, elmosogatni, porszívózni, az iskolában tanulni, napi hat-hét órában, sajnos még haza is küldenek belőle. Van aztán néhány tantárgy (rajz-ének-magyar testnevelés), ami jó esetben ezt a két világot próbálja közelíteni egymáshoz, józan, okos hétköznapiság és józan észen túllépő hősiesség, amit egy idő után már persze inkább művészek mondunk.

Rossz esetben nem próbálja, okkal-ok nélkül leragad az egyiknél. Korrekt látvány utáni rajz, szabatos tónusskálák, iránypontok, cezannei moduláció, nonfiguratív kánon, oszt annyi! Menjetelek isten hírével, alapfokon képzett képzőművészek vagytok. Vagy épp ellenkezőleg: felejts el minden szabályt, ne akard megismerni a világot, ismerjen meg az téged! Te vagy a középpont, alfa és ómega, öntsd csak magadból a képeket, gondolatokat, hangokat! Terápiás estekben okkal ragad le, alapesetben sajnos restségből, tudatlanságból. Mindig öröm látni, ha nem így történik, ha egyensúlypont körül táncol a mutató. Jönnek a gyerekek délutánonként a terembe, egyik az alkotó józanságot, másik az alkotó képzelet kedveli jobban, de legfőképp az együttlétet, hogy van festék, papír, meg ok a közös alkotásra.

És itt kezd az alapeset átváltani valami másba. Más állapotba kerülünk. Készülődik bennünk valami. Papírra kerülnek az álmaink, a gondolataink, beszélgetni kezdünk magunkkal, magunkról, a világról. Reflektív személyiséget neveltünk, aki szétnéz, megértésre törekszik, elmondja, amit látott, megértett. Szavakkal vagy képekkel.

Jobb időkben ez teljesen természetes volt. *Mily gyönyörűség, íme lásd, amikor az atyafiak együtt muzsikálnak. Itt van az áldás hiszed é?* Lélekformáló erő volt ez az együtt muzsikálás, vagy a szoba csendjében formálódó rajz, festmény, szobor, összecsendülő szavak. Nagy ritkán választott mesterség, mert ebbe született a gyerek, vagy, mert rendkívüli tehetsége mintegy arra ítélte. Különös fintora volt a sorsnak, ha szabad ember művelte élvezettel a nem szabad embernek való művészeteket. Leonardo azt mondta, bennünket a művészet által isten unokáinak lehet nevezni, hisz mi is alkotunk, teremtünk. De azért mégis csak szolgák maradtak, ezt Gyula pápa a botjával magyarázta el Michelangelónak!

A mai időkben kevésbé természetes, épp ma hallottam Janisch Attilától, hogy művészettel foglalkozni ma valami nagyon gyanús dolog, azt jelenti élheteretlen vagy, keveset érsz!

Ma, a serdülő korba ért gyerek bizony megkérdezi tőlünk: az nagyjából rendben van tanár úr, ami eddig történt, de hogy lesz majd ezután? Aztán, ha végez: mi végre volt ez az egész? Most vége lesz valaminek, vagy épp most kezdődik valami? De hogyan és miért?

Zsanett is kérdez a képeivel, kérdései részben formaiak, hogyan lehet finoman ellépkedni a faerezet vékony vonalaitól a lámpaoszlop vastag fekete sávjáig? A hidegtű finom karcától a nagy háttérfoltokig? Jól lépked! Szakmailag korrekt.

A kérdések, állítások többsége azonban túlmutat a formaproblémákon. Tördelt ágú fa változik madárrá, vagy a madár fásodik otromba ágakká? Emberi alakok formálódnak tárgyakkból, vonalakból, vagy esnek szét vonalakká, válnak tárgyakká?

Az első képen törött lámpából szóródnak ki pici formák, talán magok, amik újabb formákat, képeket teremnek majd?

Ezek a kérdések-válaszok adják Zsanett alkotói világának egyik felét. De az utolsó három kép azt a Zsanettet is megmutatja, amiből én egyébként sokkal többet láttam, a mesevilágot, amiből a kérdései születtek, és amik egyfajta választ is adnak, valami mélyről jövő választ, bizonyosságot arról, hogy tényleg ott van az áldás, ott erősödik a lélek, ahol ilyen színes meséket láthatunk világunkról.